

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS TZAV • MAAMAR 12

והניף ידו על הנהר בעים רוחו והכהו לשבעה...

« Il agitera Sa main au-dessus du fleuve »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/tzav/12/

1 והניף ידו על הנהר בעים רוחו והכהו לשבעה נחלים (בישעיה ס"י י"ב) הנה ים סוף הוא בחי מלכות דאצילות

«Il agitera la main au-dessus du fleuve avec la force de Son souffle, et le frappera pour le diviser en sept ruisseaux» (Isaïe, chapitre 12). Or, la mer des Joncs (Yam Suf) correspond au niveau de Mal'hout (souveraineté) du Monde d'Atsilout (Émanation),

שהיא בחי דבור העליון שהדבור הוא סופא דכל דרגין שבדבר ה' שמים נעשו וכל העשרה מאמרות הם המשכות מע"ס [מעשר ספירות] דאצילות ומתלבשים באותיות הדבור יהי אור הוא ההמשכה מבחי חכמה כו'

qui est le niveau de la parole supérieure ; car la parole est «la fin (sofa) de tous les degrés», puisque «par la parole de D.ieu les cieus furent faits». Les dix Paroles sont toutes des émanations des dix Séfirot d'Atsilout, et elles s'investissent dans les lettres de la parole : «Que la lumière soit» est l'émanation issue du niveau de 'Hokhma (sagesse), etc.

והדבור הוא מעלים ומכסה על אור ההמשכה. כמו עד"מ באדם הנה אותיות הדבור הם כלי להשכל והמדות שהם נמשכים ומתלבשים בו.

La parole dissimule et recouvre cependant la lumière qui est attirée vers le bas. Ainsi, par analogie, chez l'être humain, les lettres de la parole sont un réceptacle pour l'intellect et les attributs émotionnels (midot), qui sont attirés en elles et s'y investissent.

אך מ"מ האותיות הם מעלימים על השכל שבתוכן ומצפינים אותו בתוכן שהרי הקטן אף שמבין כל האותיות והתיבות ואומרן היטב עכ"ז [עם כל זה] אינו מבין כלל ההשכלה שבתוך האותיות רק מי שהוא עצמו חכם מקודם

Néanmoins, les lettres dissimulent l'intellect qu'elles renferment et le cachent en elles. Ainsi, un jeune enfant, bien qu'il comprenne toutes les lettres et les mots et les prononce correctement, ne comprend pourtant absolument pas l'idée contenue dans les lettres ; seul celui qui est lui-même déjà sage

אזי מבין מתוך האותיות כו' אבל מהות האותיות עצמן הוא בחי העלם לגבי מהות השכל והמדות.

comprend alors à partir des lettres, etc. Mais la nature essentielle des lettres elles-mêmes est un niveau de dissimulation par rapport à la nature essentielle de l'intellect et des attributs émotionnels.

2 ולכן למעלה שהתהוות החכמה דבי"ע הוא רק מן הדבור עליון ולא כמו במשל שהלומד הוא חכם מקודם.

Il s'ensuit donc qu'en haut, puisque la 'Hokhma de Béria, Yetsira et Assiya ne vient à l'existence que de la parole supérieure, ce n'est pas comme dans l'analogie, où celui qui étudie est déjà sage auparavant,

הרי א"כ הדבור והאותיות דמלי דאצי" הם מעלימין ומצפינין על החב"ד [החכמה בינה ודעת] והמדות דאצילות המתלבשים בהדבור שלא יתגלה כלל בבריא

il en résulte que la parole et les lettres de Mal'hout d'Atsilout cachent et dissimulent la 'Hokhma, la Bina, la Daat et les attributs émotionnels d'Atsilout qui sont revêtus dans la parole, de sorte qu'ils ne se révèlent pas du tout en Béria,

כי אם איזו הארה מועטת מאד כמו בחי' האור הנמשך ע"י השערות כו' (ועמ"ש מזה בד"ה שניך כעדר הרחלים) וזהו ענין ים שנקרא עלמא דאתכסיא.

à l'exception d'un rayonnement très ténu, semblable au niveau de la lumière qui est attirée par l'intermédiaire des cheveux, etc. (voir aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Tes dents sont comme un troupeau de brebis »). C'est là le sens du « mer », appelée « le monde caché » (alma de'iskasya).

א"נ [אי נמי] מה שהדבור נק' העלם היינו לפי שמה שנמשך מהשכל ומתלבש בהדבור זהו רק חיצוניות השכל

Autre explication : si la parole est appelée dissimulation, c'est parce que ce qui est attiré de l'intellect et revêtu dans la parole n'est que sa dimension extérieure ('hitsoniyout),

אבל פנימי [פנימיות / פנימית] השכל א"א להתגלות כלל באותיות ודבור כו' (וכמ"ש במ"א בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר).

mais la dimension intérieure (pnimiyout) de l'intellect ne peut absolument pas se révéler dans les lettres et la parole, etc. (comme cela est expliqué ailleurs, dans le commentaire du verset « Car en ce jour, Il fera expiation »).

וענין קריעת ים סוף היינו שמאתכסיה נעשה אתגליה דהיינו שלא יסתיר הדבור עליון על האורות עליונים המלובשים בו

La signification de la scission de la mer des Joncs est que ce qui était caché (iskasya) devient révélé (isgalya) : autrement dit, la parole supérieure ne dissimule plus les lumières supérieures qui sont revêtues en elle,

שהם השכל והמדות עד"מ שהם ע"ס [עשר ספירות] דאצילות כ"א שיתגלה ממש לנשמות דבריה ג"כ כמו שהוא הגילוי באצילות.

c'est-à-dire l'intellect et les attributs émotionnels, par analogie, qui sont les dix Séfirot d'Atsilout ; elles se révèlent alors véritablement aussi aux âmes de Béria, telles qu'elles apparaissent dans leur révélation en Atsilout.

3 ולהיות שענין קי"ס [קריעת ים סוף] הוא התחברות הבריה עם האצ"י ממש בלי פרסא ומסך המפסיק כו' לכן נקרע הים ליי"ב קרעים כי

Et puisque la traversée de la mer des Joncs consiste à unir Béria à Atsilout même, sans la parsa (cloison) ni l'écran séparateur, etc., la mer fut donc divisée en douze parties. Car

הנה השבטים הם בבריה ושם הם י"ב בחי' בכלל. וכן המלאכים דבריה הן י"ב בקר והים עליהם מלמעלה.

les tribus se trouvent en Béria, où elles sont, de manière générale, douze niveaux. De même, les anges de Béria sont les «douze bœufs», «et la mer était au-dessus d'eux, en haut».

עם היותן דרך כלל ארבע מחנות שכינה מיכאל גבריאל רפאל אוריאל. וכמ"ש ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים.

Bien qu'en général ils forment les quatre camps de la Chekhina — Mikhaël, Gavriel, Refaël et Ouriel —, comme il est écrit : «De là, il se divise et devient quatre têtes»,

מ"מ כל א' מתחלק לשלש כמו י"ב שבטים שהיו ד' דגלים וכל דגל יש בו ג' שבטים. והוא כמו ביד יש ג' פרקין וכן ברגל (וכמ"ש בזהר פ' ויחי דרמ"א ע"א).

néanmoins, chacun se divise en trois, comme les douze tribus, qui formaient quatre bannières, chacune comprenant trois tribus. Il en va de même pour la main, qui a trois phalanges, et pour la jambe (comme il est écrit dans le Zohar, Parachat Vayechi, folio 241a).

והנה הגם שהשכטים עצמן הם בבריאה מ"מ שרשן ומקורן י"ב גבולי אלכסון דז"א דאצ"י (וכמ"ש במ"א סד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים ובביאור ע"פ יהודה אתה).

Or, bien que les tribus elles-mêmes se trouvent en Béria, leur racine et leur source sont néanmoins les douze frontières diagonales (gevoulei al'hson) du Zeir Anpin d'Atsilout (comme il est expliqué ailleurs, à la fin du discours commençant par «Et voici, nous liions des gerbes», ainsi que dans l'explication du verset «Yehouda, toi»).

ולכן קי"ס [קריעת ים סוף] שהוא חיבור ועליית הבריאה באצילות ה"ז [הרי זה] התחברות ועליית הי"ב שבטים דבריאה ב"יב גבולי אלכסון דז"א דאצ"י (ועמ"ש ע"פ וירד הגבול)

C'est pourquoi la traversée de la mer, qui est l'union et l'élévation de Béria en Atsilout, constitue l'union et l'élévation des douze tribus de Béria vers les douze frontières diagonales du Zeir Anpin d'Atsilout (voir aussi ce qui est écrit à propos du verset «Et la frontière descendra»);

ולכן נקרע הים ל"יב גזרים שכל שבט ושבט במסילתו יכוין כל חד לפום שיעורא דיליה (וכמ"ש בד"ה אלה פקודי המשכן בפ"י ששם עלו שבטים שבטי יה כו):

la mer fut donc divisée en douze passages, afin que chaque tribu, par son propre chemin, puisse diriger [son intention], «chacun selon sa propre mesure» (comme il est expliqué dans le discours commençant par «Voici les comptes du Michkan», à propos de l'explication de «Car là montèrent les tribus, les tribus de D.ieu», etc.).

4 ב וכל זה הוא ענין קריעת ים סוף שהוא בבחי' הדבור עליון. דהיינו שלא יעלים הדבור והאותיות כו.

2. Tout cela concerne donc la scission de la mer des Joncs, qui relève du niveau de la parole supérieure, c'est-à-dire que la parole et les lettres ne voilent plus, etc.

אמנם לע"ל [לעתיד לבוא] כתיב והניף ידו על הנהר והענין כי הנה קי"ס [קריעת ים סוף] היה צ"ל כדי שיוכל להיות אח"כ קבלת התורה וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] פ' בתרא דפסחים דקי"ח ע"א בפ"י הים ראה ויננס ההרים רקדו.

Cependant, au sujet du Temps futur, il est écrit : « Il agitera sa main au-dessus du fleuve. » L'explication est que la scission de la mer des Joncs devait avoir lieu afin que, par la suite, la Torah puisse être reçue, comme l'ont enseigné nos Sages, de mémoire bénie, dans le dernier chapitre de Pessa'-him, folio 118a, en expliquant « La mer vit et s'enfuit » : « Les montagnes dansèrent. »

ההרים רקדו קאי על מתן תורה כו' כי עיקר ענין קיום המצות הוא שעייז ממשיכים שיהיה גילוי אור איס למטה בבייע כמו שמתגלה בעי"ס [בעשר ספירות] דאצילות אשר שם איהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד.

« Les montagnes dansèrent » renvoie au Don de la Torah, etc. Car l'essentiel de l'accomplissement des mitsvot consiste à faire descendre, par leur intermédiaire, une révélation de la Lumière infinie (Or Ein Sof) en bas, dans Béria, Yetsira et Assiya, telle qu'elle se révèle dans les dix Séfirot d'Atsilout, où « Lui et Ses forces vitales sont un, Lui et Ses réceptacles sont un ».

משא"כ בבייע שהם עולמות הנפרדים בבחי' יש ודבר נפרד ועיי המצות שהם רמ"ח אברים דמלכא ממשיכים

Il n'en va pas ainsi en Béria, Yetsira et Assiya, qui sont des mondes séparés, au niveau d'un être qui se ressent comme une existence distincte. Par les mitsvot, qui sont « les 248 membres du Roi », nous faisons descendre

גילוי יחוד עליון שבאצילות שיהיה מתגלה עד"ז ממש גם בבייע (וכמ"ש בת"א [בתורה אור] פ' בראשית בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים ובד"ה משה ידבר)

la révélation de l'unité supérieure qui se trouve en Atsilout, afin qu'elle se révèle exactement de la même manière également en Béria, Yetsira et Assiya (comme cela est expliqué dans Torah Ohr, parachat Berechit, dans l'explication du verset « Car comme les nouveaux cieux », ainsi que dans le discours commençant par « Moché parlera »).

ולכן היה צ"ל תחלה קיי"ס [קריעת ים סוף] שהוא ענין בקיעת הפרסא המפסקת בין אצי' לבריאה עד שבניי [שבני ישראל] הלכו ביבשה בתוך הים ועייז היה יכול להיות אח"כ קבלת התורה שמאצילות יומשך הגילוי בבייע.

C'est pourquoi la mer des Jones devait d'abord se scinder : cette scission correspond à la brèche dans la séparation qui divise Atsilout et Béria, de sorte que les enfants d'Israël marchèrent à sec au milieu de la mer. Ainsi, la Torah put ensuite être reçue, et la révélation se déployer d'Atsilout vers Béria, Yetsira et Assiya.

5 והנה ענין מ"ת [מתן תורה] הוא היום לעשותם בקיום המצות בפועל ממש ותלמוד תורה כנגד כולם. ולמחר לקבל שכרם היינו לע"ל [לעתיד לבוא] והוא ענין התגלות פנימית התורה וטעמי מצות וכדפרש"י [וכדפירש רש"י / וכדפירוש רש"י] ע"פ ישקני מנשיקות פיהו

Or, le don de la Torah consiste en « aujourd'hui, pour les accomplir », par l'accomplissement effectif des mitsvot, et « l'étude de la Torah équivaut à toutes les autres ». « Demain, pour recevoir leur récompense » désigne le Temps à venir ; il s'agit de la révélation de la dimension intérieure (pni-miyout) de la Torah et des raisons des mitsvot, comme Rachi l'explique à propos du verset : « Qu'il me donne les baisers de sa bouche. »

וזהו ג"כ ענין משיח שנאמר בו הנה ישכיל עבדי ירום ונשא כו' היינו מאברהם ויצחק כו'

C'est aussi ce qu'évoque le Machia'h, dont il est dit : « Voici, mon serviteur sera sage ; il s'élèvera et sera exalté », etc. — c'est-à-dire au-dessus d'Avraham et de Yits'hak, etc.

עד וגבה מאד אותיות אדם שיהיה למעלה מבחי' אדם הראשון ומבחי' מרבע"ה [משה רבינו עליו השלום] כמ"ש בספר הגלגולים פי"ט ושם פי' מאדם הראשון אחר שחטא וע' לקמן.

jusqu'à « et il sera très élevé » : les lettres de meod (« très ») sont celles de Adam ; [cela signifie] qu'il sera au-dessus du niveau d'Adam, le premier homme, et au-dessus de celui de Moché notre maître, que la paix soit sur lui, comme il est écrit dans Sefer HaGilgulim, chapitre 19. Là, cela est expliqué comme signifiant qu'il sera au-dessus d'Adam, le premier homme, après sa faute. Voir aussi plus loin.

6 ועיין בהרמ"ז [בהרב משה זכות] ס"פ בא ור"פ ואתחנן בדף ר"ס ע"ב גבי משה הוי שירותא וכפ' כי תצא דרע"ו סע"ב [סוף עמוד ב] בד"ה כימי צאתך והוא ילמד דעת לכל העם בהשגת פנימית התורה.

Voyez aussi le Ramaz (Rabbi Moshe Zacuto), à la fin de la paracha Bo et au début de la paracha Vaetchanan, au folio 260b, à propos de « Moshe fut le commencement » ; et dans la paracha Ki Seit-zei, au folio 276, fin du côté b, dans le passage commençant par « Comme aux jours de ta sortie ». Et il [Machia'h] enseignera la connaissance à tout le peuple, dans la compréhension de la dimension intérieure de la Torah.

כ"א לפי פשוטו שילמוד תורה הנגלות לנו ולבנינו. אינו מובן איך יוכל האחד לשאת ריבוא רבבות אנשים

Car si l'on entendait cela selon son sens simple, à savoir qu'il enseignera la Torah des « choses révélées, [qui sont] pour nous et pour nos enfants », on ne comprend pas comment un seul homme pourrait prendre en charge des myriades et des myriades de personnes ;

ועוד והלא אז בתח"ה [בתחיית המתים] יקומו מרבע"ה [משה רבינו עליו השלום] גם כל הגדולים שכבר יודעים את כל התורה כו'.

et, de plus, assurément, alors, à la Résurrection des morts, Moshe notre maître, que la paix soit sur lui, se lèvera, ainsi que tous les grands sages, qui connaissent déjà toute la Torah, etc.

אלא הענין כי אז יהיה הלימוד בפנימית התורה שארוכה מארץ מדה ויש בה עליות רבות לאין קץ ותכלית.

Mais voici l'explication : alors, l'étude portera sur la dimension intérieure de la Torah, qui est « plus longue que la terre en mesure » et dans laquelle il y a de nombreuses élévations, sans fin ni limite.

אך הנה כמו שכדי להיות קבלת התורה בהיום לעשותם הי' [היה] צ"ל תחלה קי"ס [קריעת ים סוף] כך כדי להיות התגלות פנימית [פנימיות / פנימית] התורה לע"ל [לעתיד לבוא] צ"ל והניף ידו על הנהר.

Cependant, de même que, pour que la Torah soit reçue dans le sens de « aujourd'hui, pour les accomplir », il fallait d'abord que la mer des Joncs se fende, de même, pour que la dimension intérieure de la Torah soit révélée dans les Temps futurs, il faut que s'accomplisse : « Il agitera Sa main sur le fleuve. »

7 והוא נהר פרת דכתיב ביה והנהר הרביעי הוא פרת וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] פרק בתרא דבכורות דנ"ה ע"ב הוא דמעיקרא דהיינו בחי' ונהר היוצא מעדן

Et c'est le fleuve Euphrate (Peras), dont il est écrit : « Et le quatrième fleuve est l'Euphrate » ; et nos Sages, de mémoire bénie, ont dit, dans le dernier chapitre de Bechoros, folio 55b : « C'est celui du commencement », c'est-à-dire le niveau de « Un fleuve sort d'Eden »,

והוא בחינת בינה שהיא בחי' מחשבה שלמעלה מהדבור וע"כ נק' נהר שהמחשבה אינה נחה ושוקטת ונמשכת תמיד.

et c'est le niveau de Bina (compréhension), qui est le niveau de la pensée, laquelle est au-dessus de la parole. C'est pourquoi il est appelé « fleuve » : la pensée ne se repose pas et ne demeure pas immobile, mais coule sans cesse.

וע"כ נהר שנמשך תמיד מלשון ונהרו אליו כל הגוים משא"כ הים נקי מקוה המים דקו וקיימו והוא בחי הדבור כו' וזהו ונהר יוצא מעדן שיוצא ונמשך תמיד מבחי עדן.

C'est pourquoi il est appelé nahar (fleuve), parce qu'il coule sans cesse, selon l'expression « et toutes les nations afflueront (venaharu) vers lui ». En revanche, la mer est appelée « le rassemblement (mikvé) des eaux », car elles se rassemblent et demeurent immobiles ; cela correspond au niveau de la parole, etc. Et c'est là le sens de « Un fleuve sort d'Eden » : il sort et coule sans cesse du niveau d'Eden.

8 והנה המחשבה היא ג"כ בחי אותיות והם ג"כ רק בחי לבושיי [לבושין / לבושים] לעצם החכמה כמו הדבור אלא שהוא לבוש פנימי יותר

Or, la pensée aussi est constituée de lettres, et celles-ci ne sont elles aussi que des vêtements pour l'essence de 'Hokhma (sagesse), comme la parole ; seulement, c'est un vêtement plus intérieur.

אבל מ"מ הוא ג"כ בחי לבוש והעלם לגבי עצמיות הח"ע [החכמה עילאה] ע"ד הנ"ל באותיות הדבור רק שאין ההעלם כמו באותיות הדבור.

Cependant, elle est néanmoins elle aussi un vêtement et une dissimulation par rapport à l'essence même de la 'Hokhma supérieure ('Hokhma Ila'a), comme cela a été expliqué plus haut à propos des lettres de la parole ; seulement, la dissimulation n'est pas aussi grande que celle des lettres de la parole.

9 ועמ"ש מענין זה בביאור ע"פ ששים המה מלכות גבי ענין פנימית וחיצונית וענין והניף ידו על הנהר כו' היינו שיהיה התגלות עצמיות עדן העליון שלא

Et voyez ce qui est écrit à ce sujet dans l'explication du verset « Il y a soixante reines », à propos de la dimension intérieure et de la dimension extérieure. Quant au sens de « Il étendra Sa main sur le fleuve », etc., il s'agit de la révélation de l'essence même de l'Eden supérieur, et non

כמו שנמשך עכשיו בג"ע [בגן עדן] ע"י הנהר שהוא ע"י האותיות והאותיות מלבישים ומעלימים ואין זה תפיסת והשגת עצמיות בחי עדן.

comme elle est actuellement attirée dans le Gan Eden par le fleuve, c'est-à-dire par les lettres. Or les lettres revêtent et dissimulent ; il ne s'agit donc pas d'une saisie ni d'une compréhension de l'essence même du niveau d'Eden.

10 ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **ספ"ה דברכות שעל עדן נאמר עין לא ראתה ושמא תאמר הוא גן הוא עדן תלמוד לומר ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן.**

C'est pourquoi nos Sages, de mémoire bénie, ont dit à la fin du chapitre 5 de Berachos qu'au sujet d'Eden, il est dit : « Aucun œil ne l'a vu » ; et de crainte que vous ne disiez que le Jardin est Eden, l'Écriture enseigne : « Un fleuve sort d'Eden pour arroser le Jardin. »

והיינו משום שאין ההמשכה בג"ע [בגן עדן] **רק באמצעות האותיות דבחי נהר הנ"ל שהאותיות הם מעלימים כו'**

Cela s'explique par le fait que le flux qui descend dans le Gan Eden passe uniquement par l'intermédiaire des lettres du niveau du « fleuve » mentionné plus haut, et que les lettres dissimulent, etc.,

והגילוי הוא רק הארה בעלמא אבל ע"י והניף ידו על הנהר כו' יבואו לגילוי בחי עדן ממש
et la révélation n'est qu'un simple rayonnement. Mais, grâce à « Il agitera Sa main au-dessus du fleuve », etc., ils parviendront à la révélation du niveau d'Eden lui-même.

וזהו פי' אראנו נפלאות אראנו דייקא בבחי' ראי' ממש שלמעלה מבחי' שמיעה והבנה שהיא ע"י אותיות לכן אינו דומה כלל שמיעה לראיה.

Tel est le sens de « Je lui montrerai des merveilles » : « Je lui montrerai » précisément, au niveau de la vision proprement dite, qui dépasse celui de l'audition et de la compréhension, lesquelles s'effectuent par l'intermédiaire des lettres. C'est pourquoi l'audition n'est en rien comparable à la vision.

11 וענין ראי' זו בבחי' חכמה עצמה ממש יובן ע"ד מ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] **שער ק"ש** [קריאת שמע] **שעל המטה פ"א**

Cette vision, au niveau de la 'Hokhma elle-même, sera comprise à la lumière de ce qui est écrit dans le Pri Etz Chaim, Porte du Chema récité au coucher, chap. 1,

גבי האריז"ל [הארי"י זכרונם לברכה] **שבשעת השינה כיום השבת שמע בשיבה של מעלה כפי' כלק וכלעם דברים נפלאים מה שלא יכול לפרשם בשמונים שנים רצופים.**

au sujet du Ari Zal, de mémoire bénie: alors qu'il dormait le jour de Chabbat, il entendit, dans l'Académie céleste, des enseignements merveilleux sur la section de Balak et Bilam, qu'il ne pouvait expliquer en quatre-vingts années consécutives.

וזה תמוה לכאורה איך יכול לתפוס במחשבתו בשעה א' מה שצריך לומר בדבור פ' שנה עם היות

À première vue, cela est étonnant : comment pouvait-il saisir par la pensée, en une heure, ce qu'il aurait fallu quatre-vingts ans pour exprimer par la parole ? Même en admettant

שהאותיות המחשבה נק' אתוון רברבין לפי שבמחשבה משיג במעט זמן מה שצריך ע"ז בדבור זמן רב ועיין בזח"ב [בוהר חלק ב'] תרומה דקל"ב א'

que les lettres de la pensée sont appelées «grandes lettres» (atvan ravrean), car la pensée saisit en peu de temps ce qui requiert longtemps pour être exprimé par la parole ; voir aussi le Zohar, partie II, Terouma, folio 132a

(שלכך בשבת אומרים א"ב [אל"ף ב"ת] אל אדון כו' שכל אות יש בו ד' או ה' תיבות כו' לפי שא"ב [שאל"ף ב"ת] זה הוא מבחי' אתוון רברבין כו' דהיינו מחשבה כו')

(c'est pourquoi, à Chabbat, nous récitons l'alef-bet de «Kel Adon», etc., où chaque lettre compte quatre ou cinq mots, etc., car cet alef-bet relève du niveau des «grandes lettres», etc., c'est-à-dire de la pensée, etc.);

מ"מ היינו שמשיג במחשבה ברבע שעה מה שצריך לדבר שעה או שתים. אבל ששיג במחשבה בשעה א' מה שצריך לומר ס' או פ' שנה זהו נמנע.

néanmoins, cela signifie que la pensée saisit en un quart d'heure ce qu'il faudrait une heure ou deux pour exprimer. Mais qu'on puisse saisir par la pensée, en une heure, ce qu'il faudrait soixante ou quatre-vingts ans pour dire : cela est impossible.

אבל הענין הוא שהשגתו היה בבחי' ראייה דהיינו ראיית עצמיות החכמה ולא כמו שמתלבשת בבינה והשגה בבחי' אותיות והיא למעלה מעלה מבחי' השכל

En réalité, son appréhension relevait du niveau de la vision : il voyait l'essence même de la 'Hokhma, et non celle-ci telle qu'elle est revêtue dans la Bina, la compréhension et les lettres. Cela est très, très au-dessus du niveau de l'intellect

כמו שמלובש בהשגה ואותיות עד שיתכן שמה שמשיג בבחי' ראיית החכמה בשעה ושנים כשירצה להלבישה באותיות יצטרך ע"ז זמן ס' או פ' שנה וכענין השתלשלות הזמן מלמעלה מהזמן דאלף שנה בעיניך כיום אתמול כו'

tel qu'il est revêtu dans la compréhension et les lettres; si bien qu'il est possible que ce qu'on saisit par la vision de la 'Hokhma en une heure ou deux nécessite soixante ou quatre-vingts ans lorsqu'on veut le revêtir de lettres. Cela ressemble à la descente du temps à partir de ce qui est au-dessus du temps, [comme dans] «Car mille ans, à Tes yeux, sont comme hier», etc.

ועד"ז ביקש משה אעברה נא ואראה את הארץ כי במשה כתיב וירא ראשית לו ורצה משה להמשיך בחינה זו בכנ"י [בכנסת ישראל] שנקראת ארץ חפץ ולא פעל

De même, Moché demanda: «Laisse-moi, je T'en prie, traverser et voir le pays», car il est écrit à son sujet: «Il vit pour lui-même la première [portion]»; Moché voulait faire descendre ce niveau dans la Communauté d'Israël (Knesset Israël), qui est appelée «un pays de délices», mais il n'y parvint pas.

ולכן נאמר ועתה ישראל שמע כו' כ"א לעתיד יהיה גילוי בחי' זו בכנס"י [בכנסת ישראל] ע"י משיח

C'est pourquoi il est dit: «Et maintenant, Israël, écoute...»; mais ce n'est que dans l'avenir que ce niveau sera révélé dans la Communauté d'Israël, par l'intermédiaire du Machia'h.

(וע' בזח"ג [בזהר חלק ג] ואתחנן דר"ס ע"ב אתה החלות כו' ועמ"ש מזה ג"כ בביאור ע"פ והניף הכהן

אותם על לחם הביכורים בסופו) ועל דרך גילוי זה הוא שיהיה גילוי טעמי המצות לע"ל [לעתיד לבוא]

(Voir le Zohar, partie III, Vaét'hanan, folio 260b, sur le verset «Tu as commencé...», etc.; voir également ce qui est écrit à ce sujet dans l'explication du verset «Le kohen les balancera avec le pain des prémices», à la fin.) C'est selon le mode de cette révélation que les raisons des mitsvot seront dévoilées dans les temps futurs.

ולכן נאמר ע"ז עין לא ראתה כו' יעשה למחכה לו וע' זהר פ' ואתחנן דף רס"ז ע"ב יעשה מאן כו'

C'est pourquoi il est dit à ce sujet: «Aucun œil n'a vu...»: «ce qu'Il fera pour celui qui L'attend». Voir le Zohar, paracha Vaét'hanan, folio 267b: «“Il fera”: qui?», etc.

וזה הוא שילמוד משיח. וע"ז נאמר הנה ישכיל עבדי כו' שיש בבחי' זו ג"כ עליות לאין קץ כו':

Et c'est cela que le Machia'h enseignera. À ce sujet, il est dit: «Voici, Mon serviteur sera sage...», etc., car même à ce niveau, il existe des élévations sans fin, etc.

12 ג ומעתה יובן ג"כ מה שנאמר והכהו לשבעה נחלים כנגד ג' אבות ודי' אמהות. כי

3. On comprendra ainsi également ce qui est dit : « Il le frappera en sept cours d'eau », correspondant aux trois Patriarches et aux quatre Matriarches. Car

הנה הי"ב שבטים הם בבריאה ונק' מרכבתא תתאה. אבל האבות הן הן המרכבה היינו מרכבתא עילאה
דאצי" והיינו שהם חג"ת [חסד גבורה תפארת] דאצי"

les douze tribus se trouvent en Béria et sont appelées « le char inférieur » (merkavta tata'ah). Mais « les Patriarches sont eux-mêmes le char », c'est-à-dire le char supérieur (merkavta ila'ah) d'Atsilout ; autrement dit, ils sont 'Hessed, Guevoura et Tiferet d'Atsilout

(וכמ"ש במ"א בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה כו'. ע"ש. וכן האמהות הם באצי". ועמ"ש ע"פ וישכם
לבן בענין האבות והשבטים ובפ' במדבר סד"ה וידבר כו' שאו כו' למשפחותם לבית אבותם ע"ש).

(comme cela est expliqué ailleurs, dans le discours commençant par « Le sens de “Les Patriarches sont eux-mêmes le char” », etc. ; voir là-bas. De même, les Matriarches sont en Atsilout. Voir aussi ce qui est écrit sur le verset « Lavan se leva de bon matin », au sujet des Patriarches et des tribus ; et, dans la paracha Bamidbar, à la fin du discours commençant par « Et [D.ieu] parla », etc. : « Recensez », etc., « selon leurs familles, selon la maison de leurs pères » ; voir là-bas.)

והנה כמו שהשבטים עם היות שהן עצמן בבריאה עכ"ז [עם כל זה] יש להן שרש ומקור באצילות שלמעלה
מהבריאה. אלא דשם הוא רק שרשן ומקורן לבד.

Or, de même que les tribus, bien qu'elles se trouvent elles-mêmes en Béria, ont néanmoins une racine et une source en Atsilout, qui est au-dessus de Béria, là-bas elles ne sont que leur racine et leur source,

אבל הן עצמן בבריאה וכמאמר נשמה שנתת בי טהורה היא ואח"כ אתה בראתה יש מאין ואין ערוך
הבריאה לגבי אצי"

mais elles-mêmes se trouvent en Béria, comme le dit la formule : « L'âme que Tu as placée en moi est pure », puis « Tu l'as créée », quelque chose à partir du néant (yesh méayin), et la Béria n'a aucune commune mesure avec Atsilout ;

ולכן כדי שיתחברו הן עצמן עם שרשן ממש שיהיה גילוי האצ"י ממש בהם זהו דייקא ע"י קי"ס [קריעת ים סוף] ולכן נקרע ליי"ב גזרים כנ"ל.

c'est pourquoi, pour que les tribus elles-mêmes soient reliées à leur racine même, et qu'Atsilout lui-même se révèle en elles, cela ne peut se faire que par la fente de la mer des Joncs ; c'est pourquoi elle se fendit en douze passages, comme indiqué plus haut.

וכך הוא בענין האבות שהן עצמן בז"ת [בז' תחתונות] דאצילות אבל שרשן ומקורן כתיב בעבר הנהר ישבו אבותיכם כו' כי ז"א בעתיקא אחיד ותליא (ועמ"ש בביאור ע"פ אם בחקתי תלכו).

Il en va de même pour les Patriarches : ils se trouvent eux-mêmes dans les sept Séfirot inférieures d'Atsilout, mais, au sujet de leur racine et de leur source, il est écrit : « Au-delà du fleuve vos pères demeurèrent », etc., car Zeir Anpin est lié à Atika et suspendu à lui (voir aussi ce qui est écrit dans l'explication du verset « Si vous marchez selon Mes statuts »).

אלא דהיינו ששרשן משם אבל מ"מ הן עצמן בז"ת [בז' תחתונות] דאצ"י. ועמ"ש בביאור ע"פ שימני כחותם בענין רצועות דתפילין דהלמ"מ [דהלכה למשה מסיני] שיהיו שחורות דייקא ע"ש.

Cela signifie seulement que leur racine vient de là ; néanmoins, ils se trouvent eux-mêmes dans les sept Séfirot inférieures d'Atsilout. Voir aussi ce qui est écrit dans l'explication du verset « Place-moi comme un sceau », au sujet des lanières des tefillin, qui, selon une loi transmise à Moché au Sinaï, doivent être spécifiquement noires ; voir là-bas.

אכן לעתיד ע"י והניף ידו על הנהר כו' אזי יתעלו האבות והאמהות להיות בהן הגילוי שלמעלה מאצ"י כח"י בעבר הנהר כו' והיינו בחי ז"ת [ז' תחתונות] דע"י [דעתיק יומין].

Cependant, dans les temps futurs, par « Il agitera Sa main au-dessus du fleuve », etc., les Patriarches et les Matriarches s'élèveront, de sorte que se révélera en eux ce qui est au-dessus d'Atsilout, le niveau de « au-delà du fleuve », etc. ; c'est-à-dire le niveau des sept Séfirot inférieures d'Atik Yomin.

ולכן והכהו לז' נחלים שגם כל ישראל יקבלו הגילוי זה ע"י האבות ואמהות כו' (ועמ"ש מזה בביאור ע"פ בהעלותך את הנרות כו' יאירו שבעת הנרות ובד"ה ראיתי והנה מגורת זהב כולה).

C'est pourquoi « Il le frappera pour en faire sept ruisseaux » : tout Israël, lui aussi, recevra cette révélation par l'intermédiaire des Patriarches et des Matriarches, etc. (et voyez ce qui est écrit à ce sujet dans l'explication du verset « Lorsque tu élèveras les lampes », etc., « les sept lampes donneront de la lumière », ainsi que dans le discours qui commence par « J'ai vu, et voici un candélabre tout en or »).

ועמ"ש כפ' וישלח ע"פ ויעבר את מעבר יבק כו' ע"ש) והנה עי"ז יוכל להיות אח"כ התגלות פנימית התורה טעמי תורה שהוא התגלות מוחא סתימאה.

Et voyez ce qui est écrit dans la paracha Vayichla'h, à propos du verset «Et il traversa le passage du Yabbok», etc. ; voyez là-bas.) Or, grâce à cela, pourra ensuite se révéler la dimension intérieure de la Torah, les raisons de la Torah, qui est la révélation de Mo'ha Stima'a (le cerveau caché).

משא"כ תורה הנגלית היא מחב"ד [מחכמה בינה ודעת] דז"א. (ועמ"ש סד"ה אני ה' אלקיכם דפ' ציצית בענין בתורת ה' חפצו ובתורתו כו' ע"ש).

La Torah révélée, en revanche, provient de 'Hokhma, Bina et Daat de Zeir Anpin. (Et voyez ce qui est écrit à la fin du discours qui commence par «Je suis D.ieu, votre D.ieu», dans la section des tsitsit, à propos de «Il trouve son plaisir dans la Torah de D.ieu, et dans sa Torah», etc. ; voyez là-bas.)

ולכן כדי להיות גילוי זה צ"ל ע"י שיעברו ביבשה את הנהר הנ"ל ואז יתגלה מה שלמעלה מאצי דהיינו מו"ס [מוחא סתימאה] בבי"ע ממש.

C'est pourquoi, pour que cette révélation ait lieu, il faut qu'ils traversent à pied sec le fleuve mentionné plus haut ; alors ce qui est au-dessus d'Atsilout, c'est-à-dire Mo'ha Stima'a, se révélera dans Béria, Yetsira et Assiya mêmes.

ועמ"ש מענין גילוי זה בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים הנ"ל ובביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה.

Et voyez ce qui est écrit au sujet de cette révélation dans l'explication du verset «Car, comme les nouveaux cieux», mentionnée plus haut, ainsi que dans l'explication du verset «Car, sur toute la gloire, il y aura un dais».

13 ויש לומר ג"כ ע"פ מ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] פ' בראשית דף ד' סע"ב [סוף עמוד ב] וז"ל [וזה לשוננו] נודע כי

פרדס מתקן אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשיה] סוד מתקן אצילות פשט רמז דרוש מתקן בי"ע כו'

On peut également l'expliquer d'après ce qu'écrit le Ramaz dans la paracha Berechit, folio 4, fin du côté b. Voici ses paroles : « Il est connu que le PaRDeS rectifie Atsilout, Béria, Yetsira et Assiya : le sod (le secret) rectifie Atsilout ; le pchat, le rémez et le derouch (le sens simple, l'allusion et l'explication) rectifient Béria, Yetsira et Assiya », etc.,

שהם עולם הפירוד כו' עכ"ל [עד כאן לשונו] ופי' מתקן בי"ע שלא יהיו בבחי' פירוד אלא שיהיו ג"כ בבחינת ביטול כמו באצילות.

« qui sont le monde de la séparation », etc. Fin de la citation. Le sens de « rectifie Béria, Yetsira et Assiya » est qu'ils ne soient pas dans un état de séparation, mais qu'ils soient eux aussi dans un état d'annulation de soi (bitoul), comme Atsilout.

וגילוי תיקון זה יהיה לע"ל [לעתיד לבוא] ע"י מעשינו עכשיו שאז כל בי"ע יתכלל בתוך האצ"י (כמ"ש הרמ"ז

[הרב משה זכות] פ' ואתחנן שם)

Et la révélation de cette rectification aura lieu dans le Temps à venir, par nos actes d'aujourd'hui ; alors, en effet, tout Béria, Yetsira et Assiya sera inclus dans Atsilout (comme l'écrit le Ramaz dans la paracha Vaet'hanan, à cet endroit).

וזהו ענין ונהר יוצא מעדן להשקות את הג"ן סדרים דאורייתא ומשם יפרד. פי' יפרד שזהו תיקון לעולם הפירוד.

Tel est le sens de : « Un fleuve sort d'Éden pour arroser le Jardin (haGaN) » : les cinquante-trois (GaN) sections (sedarim) de la Torah ; « et de là, il se divise (yipared) ». Le sens de « il se divise » est qu'il s'agit d'une rectification pour le monde de la séparation.

והיינו ע"י פרי"ד פשט רמז דרוש שהם בי"ע שבאצילות הנמשכים מבחי' נהר הנ"ל והו"ע [והוא ענין] התורה שנאמר בה ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו כמשי"ל [כמה שכתוב לעיל] בביאור ע"פ ולא תשבית מלח כו' ע"ש.

Cela se réalise par le PaRaD, le pchat, le rémez et le derouch, qui sont Béria, Yetsira et Assiya au sein d'Atsilout et qui procèdent du niveau du « fleuve » mentionné plus haut. C'est là le sens de la Torah, à propos de laquelle il est dit : « Pour Ma gloire, Je l'ai créée, Je l'ai formée, Je l'ai aussi faite », comme cela est expliqué plus haut dans le commentaire du verset « Et tu ne soustrairas pas le sel », etc. Voir là-bas.

אך ענין תיקון עולם האצ"י היינו שיאיר בו גילוי אור א"ס ב"ה מפנימיות עתיק זהו ע"י פנימית התורה הנק' סוד הוי' ליראיו

Mais la rectification du Monde d'Atsilout consiste à faire briller en lui la révélation de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, provenant de la dimension intérieure d'Atik. Cela se réalise par la dimension intérieure de la Torah, appelée « le secret de D.ieu est pour ceux qui Le craignent ».

ועל תיקון זה נאמר והניף ידו על הנהר שהרי בבחי' ונהר יוצא נאמר ומשם יפרד שהוא מקור דבי"ע ותיקונם,

À propos de cette rectification, il est dit : « Il agitera Sa main au-dessus du fleuve » ; car au sujet du niveau de « Un fleuve sort », il est dit : « et de là, il se divise », ce fleuve étant la source de Béria, Yetsira et Assiya, ainsi que de leur rectification ;

אבל תיקון האצילות הוא ע"י בחי' שלמעלה מהנהר הנ"ל וזהו והכהו לשבעה נחלים ע"י ונחל עדניך תשקם גילוי בחי' עדן עצמו כו' והיינו כי הנהר זהו מחשבה

mais la rectification d'Atsilout se fait par un niveau supérieur au fleuve mentionné plus haut. C'est là « Il le frappera pour en faire sept torrents », selon le sens de « Tu les abreuves du torrent de Tes délices (adane'ha) » : la révélation du niveau de l'Éden lui-même, etc. Cela signifie que le fleuve est la pensée,

והנה מודומ"ע [מחשבה דבור ומעשה] הם ביי"ע וכמ"ש בד"ה שובה ישראל עד ויש מודומ"ע [מחשבה דבור ומעשה] באצ"י והן ביי"ע שבאצילות.

et la pensée, la parole et l'action sont Béria, Yetsira et Assiya, comme l'explique le discours qui commence par « Reviens, ô Israël, jusqu'à... » ; il y a aussi la pensée, la parole et l'action dans Atsilout, qui sont la Béria, la Yetsira et l'Assiya d'Atsilout.

14 ויש עוד בחי' מאד עמקו מחשבותיך כו' הי ינו מודומ"ע [מחשבה דבור ומעשה] שלמעלה מהשכל ועד"י יובן ענין גילוי בחי' שלמעלה מהנהר כו'

Et il est encore un autre niveau : « Tes pensées sont très profondes », etc., c'est-à-dire la pensée, la parole et l'action qui sont au-dessus de l'intellect. De même, on comprendra la révélation du niveau qui se situe au-dessus du fleuve, etc.

ופי' בעים רוחו יש לפרש ע"פ משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ רוח אלקים מרחפת על פני המים זהו רוחו של מלך המשיח המד"א [היך מה דאת אמר] ונחה עליו רוח הוי' (ברכות בראשית פ' ב' ור"פ תזריע)

Le sens de « avec la force de Son souffle (rou'ho) » peut s'expliquer à la lumière de ce que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit à propos du verset : « Et l'esprit (roua'h) de D.ieu planait au-dessus de la surface des eaux » : il s'agit de l'esprit du Roi Machia'h, comme il est dit : « Et l'esprit de D.ieu reposera sur lui » ([Midrach] Rabba, Beréchit, section 2, et au début de Tazria).

והנה במשה נאמר מן המים משיתיהו והוא מבחי' מים עליונים שמשם המשכות התורה הנגלות לנו כמים שיורדים מגבוה לנמוך

Or, au sujet de Moché, il est dit: «Car je l'ai tiré de l'eau»; il relève du niveau des eaux supérieures, d'où procèdent les prolongements de la Torah qui nous est révélée, comme l'eau qui descend d'un lieu élevé vers un lieu bas.

אך פנימיות התורה זהו בחי' ורוח אלקי' מרחפת ע"פ המים למעלה מבחי' מים כו' ועז"נ [ועל זה נאמר] והניף ידו על הנהר שהוא בחי' מים בעים רוחו מה שלמעלה מבחי' המים ועי"ז והכהו כו'

Mais la dimension intérieure de la Torah est le niveau de «l'esprit de D.ieu planait au-dessus de la surface des eaux», au-dessus du niveau de l'eau, etc. C'est à ce propos qu'il est dit: «Il agitera Sa main au-dessus du fleuve» — qui relève du niveau de l'eau — «avec la force de Son souffle (rou'ho)», c'est-à-dire ce qui est au-dessus du niveau de l'eau; et par là, «Il le frappera», etc.

וזהו נמשך ע"י התשובה שהיא ג"כ בחי' והרוח תשוב אל האלקים כמ"ש ע"פ האזינו השמים כו' ורוח אייתי רוח ואמשיך רוח להיות והניף כו' בעים רוחו כו':

Cela est attiré par la techouva (retour), qui relève également du niveau de «Et l'esprit retournera à D.ieu», comme il est écrit à propos du verset «Écoutez, ô cieux», etc.; et «un esprit apporte un esprit et attire un esprit», afin que se réalise «Il agitera», etc., «avec la force de Son souffle», etc.

15 ד ולתוספת ביאור שייכות ענין והכהו לשבעה נחלים דייקא לגילוי פנימית התורה שיהיה לעתיד הענין עפמ"ש [על פי מה שכתוב] בד"ה וישכם לבן הנ"ל שמדתו של יעקב אבינו ע"ה [עליו השלום] היא בחי' הרחמים העליונים תפארת דאצי'

4. Pour expliquer plus avant le lien entre «Il le frappera en sept torrents» et précisément la révélation de la dimension intérieure de la Torah qui aura lieu dans les temps futurs: cela s'éclaire à partir de ce qui est écrit dans le discours commençant par «Et Lavan se leva de bon matin», mentionné plus haut, selon lequel l'attribut de Yaakov notre père, que la paix soit sur lui, est le niveau de la compassion supérieure, Tiferet (beauté) d'Atsilout;

והיינו שאפי' [שאפילו] על כל העולמות עליונים שייך ונופל בחי' רחמנות כו' ומדרגת השבטים יוצאי ירך יעקב הם במדרגה שלמטה ממנו

c'est-à-dire que la compassion s'applique et se rapporte même à tous les mondes supérieurs, etc. Le rang des tribus, «celles qui sortirent des reins de Yaakov», est d'un niveau inférieur au sien;

דהיינו לעורר רחמים רבים על ניצוץ אלקות השורה בנפשו איך שירדה פלאים כו' כי הרחמנות הוא לפי ערך הדעת כו' (ועמ"ש סד"ה את הכבש אחד תעשה בבוקר וגו').

c'est-à-dire éveiller une grande compassion pour l'étincelle de divinité qui réside dans son âme, en considérant combien elle est descendue de façon prodigieuse, etc., car la compassion est à la mesure de la connaissance, etc. (Voir aussi ce qui est écrit à la fin du discours commençant par «Tu feras chaque matin l'offrande d'un agneau», etc.)

ומזה יובן למה קי"ס [קריעת ים סוף] היה לייב גזרים לייב שבטים כי עכשיו שייך רחמנות של השבטים על ירידת הנשמה בגוף כו'

On comprendra ainsi pourquoi la mer des Joncs se fendit en douze passages, pour les douze tribus: car, à présent, la compassion des tribus s'applique à la descente de l'âme dans le corps, etc.,

שבעולם העשייה ההעלם וההסתר הרבה מאד משא"כ בעולמות עליונים וכנודע מענין אף עשיתיו כו' אבל לעתיד שיזדכך עולם העשייה ונגלה כבוד ה' שיהיה הגילוי בעשייה

car dans le Monde d'Assiya (Action), l'occultation et le voile sont très grands, contrairement aux mondes supérieurs, comme on le sait au sujet de «Je l'ai aussi faite», etc. Mais dans les temps futurs, lorsque le Monde d'Assiya sera purifié et que «la gloire de D.ieu sera révélée», de sorte que la révélation en Assiya sera

כמו למעלה א"כ אז לא שייך הרחמנות זו על הירידה בעשייה יותר מהבריאה כ"א הרחמנות של האבות עצמן שאפילו על עולמות העליונים שייך ונופל בחי רחמנות כו'

comme en haut, alors cette compassion pour la descente en Assiya, davantage que pour la descente en Béria, ne s'appliquera plus; ce sera plutôt la compassion des Patriarches eux-mêmes, puisque la compassion s'applique et se rapporte même aux mondes supérieurs, etc.

והנה כמו שבאתעדל"ת [שבאתערותא דלתתא] של רחמנות השבטים ממשיכים אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] רחמים שלמעלה יותר דהיינו רחמים של האבות עצמן

Or, de même que, par l'éveil d'en bas de la compassion des tribus, on attire un éveil d'en haut d'une compassion encore supérieure, c'est-à-dire la compassion des Patriarches eux-mêmes,

כמו למשל השבט של אילן שכופפין אותו שאזי נמשך עי"ז גם כל האילן עצמו ועי"ז נמשך גילוי אלקות ע"י התורה ומצות והוא המשכה שע"י התורה שלפנינו המשכת חכמה עילאה כו'

comme dans l'exemple d'une branche (chevet) d'un arbre que l'on courbe: l'arbre tout entier est alors entraîné avec elle; et c'est ainsi que la révélation de la divinité est attirée par la Torah et les mitsvot. Tel est l'effusion qui s'opère par la Torah qui est devant nous: l'effusion de la 'Hokhma supérieure ('Hokhma Ila'a), etc.,

וכמ"ש במ"א סד"ה מי מנה עפר יעקב שלהיות המשכת התורה הוא ע"י בחי' רחמים דיעקב וכדלקמן כך לע"ל [לעתידי לבוא] ע"י גילוי הרחמנות של האבות עצמן

Et comme il est expliqué ailleurs, à la fin du discours qui commence par «Qui a compté la poussière de Yaakov», la Torah est attirée par le niveau de la compassion de Yaakov, comme [cela sera expliqué] ci-dessous. De même, dans le Temps à venir, la révélation de la compassion des Patriarches eux-mêmes...

בכל נש"י [נשמות ישראל] ימשיכו עי"ז אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] מבחי' רחמים גדולים דא"א שלמעלה גם מחג"ת [מחסד גבורה תפארת] דאצי" וכמ"ש וברחמים גדולים אקבצך וכתוב וחסדי מאתך לא ימוש וחסדי דייקא כו'

...dans toutes les âmes d'Israël, ils attireront ainsi un éveil d'en haut provenant du niveau de la grande compassion d'Arieh Anpin, qui est supérieur même à 'Hessed, Guevoura et Tiferet d'Atsilout. Comme il est écrit: «Et avec une grande compassion, Je te rassemblerai», et il est écrit: «Mais Ma bonté ne s'éloignera pas de toi» — «Ma bonté» précisément, etc.

ועי"ז יומשך התגלות פנימית התורה שהיא בחי' מו"ס [מוחא סתימאה] שלמעלה מחכמה דאצילות כו' ועפ"ז [ועל פי זה] י"ל [יש לומר] מה שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] עץ הדעת חטה היתה.

Et par cela sera attirée la révélation de la dimension intérieure de la Torah, qui est le niveau de Mo'ha Stima'a, supérieur à la 'Hokhma d'Atsilout, etc. À la lumière de cela, on peut expliquer ce que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit: «L'Arbre de la connaissance était du blé.»

16 וקשה דבמ"א מבואר דחטה היינו כ"ב אותיות התורה. ואיך נקי עץ הדעת. אך הענין כמבואר במ"א

בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע דהתשב"כ [דהתורה שבכתב] היא עץ חיים ותשב"ע"פ [ותורה שבעל פה] נקי בזהר אילנא דטו"ר [דטוב ורע].

Mais cela est difficile, car il est expliqué ailleurs que le « blé » ('hita) désigne les vingt-deux lettres de la Torah ; comment peut-il donc être appelé l'Arbre de la Connaissance ? L'explication est celle qui est donnée ailleurs, dans le discours commençant par « Au moment où Israël fit précéder "Nous ferons" à "Nous écouterons" » : la Torah écrite est l'Arbre de Vie, tandis que la Torah orale est appelée dans le Zohar « l'arbre du bien et du mal ».

ולא שהיא ח"ו [חס ושלום] עץ הדעת טו"ר [טוב ורע]. כי תשב"ע"פ [תורה שבעל פה] היא מלי דאצילות דאיהו וגרמוהי חד.

Cela ne signifie pas, à D.ieu ne plaise, qu'elle soit l'Arbre de la Connaissance du bien et du mal, car la Torah orale est Mal'hout d'Atsilout, en laquelle « Lui et Ses réceptacles sont un ».

אלא ר"ל [רוצה לומר] שמתלבשת לברר עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] שהיא קליפת נוגה וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] באריכות באג"ה [באגרת הקודש] בד"ה ברע"מ [ברע"א מהימנא] פ' נשא והמשכילים יזהירו כו'.

Cela signifie plutôt qu'elle se revêt afin de raffiner l'Arbre de la Connaissance du bien et du mal, qui est la kelipa de Nogah (l'écorce lumineuse), comme cela est expliqué longuement dans Igueret Hakodech, dans la lettre commençant par « Dans le Raaya Mehemna, parachat Nasso : "Et les sages resplendiront" », etc.

והנה גם בתשב"כ [בתורה שבכתב] כתיב בשברי לכם מטה לחם. מטה לחם הוא עץ חיים ובשכירת לוחות ראשונות נשתלשלה ונתלבשה בדברים גשמיים כו'

Or, il est également écrit au sujet de la Torah écrite : « Lorsque Je vous briserai le bâton du pain. » Le « bâton du pain » est l'Arbre de Vie ; avec le bris des premières Tables, il descendit et se revêtit de réalités matérielles, etc.

(כמ"ש במ"א ע"פ זה בפ' בחקותי). והיינו שהרי כל התשב"ע"פ [התורה שבעל פה] מקבל מתשב"כ [מתורה שבכתב] והיא ביאור ופ"י התשב"כ [התורה שבכתב].

(comme cela est expliqué ailleurs au sujet de ce verset, dans la parachat Be'hokotai). En effet, toute la Torah orale reçoit de la Torah écrite, dont elle est l'explication et le commentaire.

ולכן אדה"ר [אדם הראשון] לפני החטא היה למעלה מבחינה זו דכירור עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] כמ"ש בספר הגלגולים פיי"ט שאדה"ר [שאדם הראשון] לפני החטא היה בחינה זו דמשיח ולמעלה ממדרגת משה (ועמ"ש ע"פ הן האדם היה כאחד ממנו כו')

C'est pourquoi Adam, le premier homme, avant la faute, se situait au-dessus de ce niveau du raffinement de l'Arbre de la Connaissance du bien et du mal, comme il est écrit dans Sefer HaGilgoulim, chapitre 19 : avant la faute, Adam avait le niveau de Machia'h, supérieur à celui de Moché (voir aussi ce qui est écrit au sujet du verset « Voici que l'homme est devenu comme l'un de nous », etc.).

והנה מדור שלו היה בג"ע [בגן עדן] אשר ונהר יוצא מעדן כו' והיינו להמשיך בחי' עדן עצמו

Or, sa demeure était dans le Gan Eden, au sujet duquel [il est écrit] : « Et un fleuve sort d'Eden », etc. ; c'est-à-dire qu'il s'agissait d'attirer le niveau d'Eden lui-même ;

והוא פנימית התורה שיתגלה לע"ל [לעתיד לבוא] ע"י משיח אשר זהו למעלה מבחי' אותיות כנ"ל בענין והניף ידו על הנהר כו'. ומכ"ז [ומכל זה] יובן ג"כ ענין תנופת שתי הלחם ע"ג [על גבין] שני הכבשים בחג השבועות.

et cela est la dimension intérieure de la Torah, qui sera révélée dans le Temps à venir par Machia'h, et qui est au-dessus du niveau des lettres, comme [cela a été expliqué] plus haut au sujet de « Il agitera Sa main au-dessus du fleuve », etc. Tout cela permet également de comprendre le balancement des deux pains au-dessus des deux agneaux lors de la fête de Chavouot.

כי שתי הלחם היינו תשב"כ [תורה שבכתב] ותשבע"פ [תורה שבעל פה] והכבשים הם בחי' רחמים מדתו של יעקב שע"י המשכת רחמים אלו ממשיכים גילוי התורה

Car les deux pains sont la Torah écrite et la Torah orale, et les agneaux sont le niveau de la compassion, l'attribut de Yaakov ; car, en faisant descendre cette compassion, on fait descendre la révélation de la Torah,

שהיא בחי' לחם וכמ"ש ואשא אתכם על כנפי נשרים שהוא בחי' רחמים ועי"ז ואביא אתכם אלי (ועמ"ש ע"פ בהעלותך את הנרות בפ"י וענין היתה לי דמעתי לחם כו')

qui est le niveau du pain, comme il est écrit : « Je vous ai portés sur des ailes d'aigles », ce qui est le niveau de la compassion ; et, par cela : « Je vous ai amenés à Moi » (voir aussi ce qui est écrit sur le verset « Lorsque tu élèveras les lampes », dans l'explication du sens de « Mes larmes ont été mon pain », etc.).

ואמנם תנופת הלחם והכבשים היינו להעלות התורה שהיא בחי' לחם חטה ולקשרה ולחברה באור א"ס ב"ה בחי' עדן העליון ממש וכן להעלות הרחמים של האבות למקורן ושרשן בחי' רחמים גדולים כו'

Mais l'agitation des pains et des agneaux vise à élever la Torah, qui est le niveau du pain de blé, à la lier et à l'unir à la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, au niveau de l'Éden supérieur lui-même ; et de même à élever la compassion des Patriarches vers sa source et sa racine, le niveau de la grande compassion, etc.

(ועמ"ש מענין העלאה זו בד"ה זכור ושמור בדבור א' נאמרו. ושם בד"ה בענין האבות הן הן המרכבה) ולכן יש י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן כנגד י"ג מדות הרחמים:

(Voir aussi ce qui est écrit au sujet de cette élévation dans le discours commençant par « “Souviens-toi” et “Observe” furent prononcés en une seule parole », et, là, dans le discours sur le sujet de « Les Patriarches sont eux-mêmes le char ».) C'est pourquoi il existe treize règles (midot) selon lesquelles la Torah est interprétée, correspondant aux Treize Attributs de compassion.

17 ה וזהו והחרים ה' את לשון ים מצרים (בישעיה ס"י י"א) ופ"י הרד"ק [הרבי דוד קמחי] דהיינו נהר מצרים שהוא הנילוס וכ"כ [וכן כתב] במצודת.

5. Et voici le sens de: «D.ieu détruira la langue de la mer d'Égypte» (Isaïe, chapitre 11). Le Radak explique qu'il s'agit du fleuve d'Égypte, le Nil; c'est également ce qui est écrit dans le Metzoudot.

והוא מ"ש ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. שם האחד פישון ופרש"י [ופירש רש"י / ופירוש רש"י] הוא נילוס נהר מצרים כו'.

C'est ce qui est écrit: «De là, il se divise et devient quatre têtes. Le nom de l'un est Pichon», et Rachy explique: «C'est le Nil, le fleuve d'Égypte», etc.

וכ"כ [וכן כתב] בזח"א [בזהר חלק א] לך לך פ"א ב' שלכן נאמר כגן ה' כארץ מצרים לפי שלשם נמשך אחד מד' נהרות היוצאים מג"ע [מגן עדן] היינו שם האחד פישון כו'

C'est également ce qui est écrit dans le Zohar, tome I, Lech Lecha, folio 81b: voilà pourquoi il est dit: «Comme le jardin de D.ieu, comme le pays d'Égypte», car l'un des quatre fleuves qui sortent du Gan Eden s'y déverse, à savoir: «Le nom de l'un est Pichon», etc.

ובפי חיי שרה דקכ"ה סע"א [סוף עמוד א] כי [כתב] מאי שם האחד פישון המיוחד מכולם כו' ולפיכך היתה חכמת מצרים יותר מכל העולם כו'

Et dans la paracha 'Hayé Sarah, folio 125, fin du côté a, il est écrit: «Que signifie "Le nom de l'un (ha-e'had) est Pichon"? Le particulier (ha-meyou'had) parmi tous», etc.; «c'est pourquoi la sagesse de l'Égypte était supérieure à celle du monde entier», etc.

שהרי גבי שבח דשלמה נאמר ותרב חכמת שלמה כו' ומכל חכמת מצרים (במ"א סי' ה).

Car, au sujet de l'éloge de Chlomo, il est dit: «La sagesse de Chlomo surpassa», etc., «toute la sagesse de l'Égypte» (I Rois, chapitre 5).

והיינו לפי ששרש הנהר הנ"ל נמשך מנהר היוצא מעדן שהוא חו"ב [חכמה ובינה] כו' וזהו שאמרו אית מיא מגדלין חכימין כו' (ועיין ברבות ס"פ בלק יש מעיינותכו' וע' בהרמ"ז [בהרב משה זכות] פ' חיי שרה שם)

C'est parce que la racine de ce fleuve provient du fleuve qui sort d'Éden, lequel correspond à 'Hokhma et Bina, etc. C'est ce qu'ils ont dit: «Il est des eaux qui rendent sages», etc. (voir aussi [Midrach] Rabba, à la fin de la paracha Balak: «Il est des sources», etc.; et voir le Ramaz, paracha 'Hayé Sarah, à cet endroit);

וע' במא"א [במאורי אור] אות ד' סכ"ה ד' נהרות הם או"א [אבא ואימא] זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] פישון באבא לשון פושו וסגו כי רבוי השפע יורד מהחכמה כולם בחכמה עשית כו'.

et voir Me'orei Or, lettre dalet, section 25: «Les quatre fleuves sont Abba et Imma, Zeir Anpin et Noukva; le Pichon est en Abba, selon l'expression pushou vesagou ("ils ont augmenté et se sont multipliés"), car l'abondance du flux descend de 'Hokhma: "Tu as tout fait avec sagesse"», etc.

(ועי' [ועיין] מזה בת"ז [בתיקוני זוהר] תיקון נ"ד דצ"א ע"א). אך עכ"ז [עם כל זה] מאחר שנאמר בהם ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים.

(Voir à ce sujet le Tikkunei Zohar, tikkoun 54, folio 91a.) Cependant, malgré cela, puisqu'il est dit à leur sujet: «De là, il se divise et devient quatre têtes»,

א"כ הם מקור עולמות הנפרדים וכמ"ש בוח"א [בזהר חלק א] ויצא (קנ"ח א') ומשם יפרד כו' טורי דפרודא כו' וזהו שנקרא לשון ים מצרים פ"י מצרים לשון מיצרים וגבולים.

ils sont alors la source des mondes séparés, comme il est écrit dans le Zohar, partie I, Vayétsé (folio 158a): «Et de là il se divise», etc., «montagnes de séparation», etc. C'est pourquoi on l'appelle «la langue de la mer d'Égypte (Mitsrayim)»: le terme Mitsrayim évoque meitsarim (étroits passages) et limites,

שהן בחי בעלי גבול כמו מן הארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה הן בגשמיות והן ברוחניות הוא בחי מיצר וגבול כו' וע"כ נק' ומשם יפרד להיות נראה ליש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] כו'

car ils relèvent du niveau de ce qui est limité, comme dans l'expression « de la terre au firmament, il y a un trajet de cinq cents ans » ; tant dans le domaine matériel que dans le domaine spirituel, il s'agit d'un niveau d'étroitesse et de limite, etc. C'est pourquoi il est appelé « Et de là il se divise » : il apparaît comme une entité (yech) et comme une chose distincte, etc. ;

דהיינו שהם מקור השפע להתהוות ב"ע כו' כי הם מקבלים מבחי הדבור והדבור באדם יוצא לחוץ להיות בבחי דבר נפרד ממנו.

c'est-à-dire qu'ils sont la source du flux qui donne naissance à Béria, Yetsira et Assiya, etc., car ils reçoivent du niveau de la parole ; or, chez l'être humain, la parole sort au-dehors et devient une chose distincte de lui.

18 והגם כי למעלה אין שייך דבר שחוץ ממנו ית' היינו קמ"י [קמיה] ית' אבל לגבי הברואים יש צמצומים רבים עד כאלו הן בבחי דבר נפרד כו'

Et bien qu'en haut rien ne puisse exister en dehors de Lui, béni soit-Il — c'est-à-dire en ce qui Le concerne, Lui, béni soit-Il —, à l'égard des créatures, il y a de nombreuses contractions, jusqu'à ce qu'elles soient comme des choses séparées, etc.

ועמ"ש בד"ה וספרתם לכם בענין פ"י וכנפיהם פרודות כו' דחיות המרכבה כו' לפי שנמשכים מארבעה מוצאות הדבור כו'.

Et voyez ce qui est écrit dans le discours commençant par « Vous compterez pour vous-mêmes », au sujet du sens de « leurs ailes étaient séparées », etc., à propos des 'hayot du char, etc., car elles proviennent des quatre origines de la parole, etc.

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] שנא' [שנאמר] ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דבר (בישעיה ס"י מ)

Mais dans le Temps à venir, comme il est dit : « La gloire de D.ieu sera révélée, et toute chair verra ensemble que la bouche de D.ieu a parlé » (Isaïe, chapitre 40).

(ועיין מזה ברבות פ' ויקרא פ"א זח"ב [זהר חלק ב'] ס"פ משפטים קכ"ו א' ובת"א [ובתורה אור] פ' לך לך בד"ה ולא יקרא עוד שמך אברם)

(Voyez aussi à ce sujet Midrach Rabbah, paracha Vayikra, section 1 ; Zohar, partie II, fin de la paracha Mishpatim, folio 126a ; et Torah Ohr, paracha Le'h Le'ha, dans le discours commençant par « Ton nom ne sera plus appelé Avram »),

דהיינו שיהי' [שיהיה] גילוי בחי' הדבור עליון כמו שהוא אצלו ית' שאין הדבור היוצא ממנו בבחי' דבר נפרד כמו דבור האדם

c'est-à-dire qu'il y aura une révélation du niveau de la parole supérieure telle qu'elle est en Lui, béni soit-Il, où la parole qui émane de Lui n'est pas une chose séparée, comme l'est la parole d'un être humain,

אלא מיוחד בתכלית היחוד במהותו ועצמותו ית' גם אחר שיצא דבורו ית' אל הפועל בבריאת העולמות כמו שהיה מיוחד עמו קודם בריאת העולמות כו' (כמ"ש בסי' ש"ב [של בינונים] פכ"א).

mais qu'elle est unie dans une unité absolue à Son essence et à Son être, béni soit-Il, même après que Sa parole, béni soit-Il, est passée à l'acte dans la création des mondes, tout comme elle était unie à Lui avant la création des mondes, etc. (comme il est écrit dans Sefer Shel Beinonim [le Tanya], chapitre 21).

וזהו פי' וראו כו' כי פי ה' דבר כלו' [כלומר] שיהי' [שיהיה] התגלות הדבור עליון כמו שהוא בבחי' פי הוי' ממש ששם הדבור מיוחד במהותו ועצמותו ית' כך יהי' [יהיה] גילוי זה למטה וראו כל בשר יחדו גילוי זה.

Et tel est le sens de « et [toute chair] verra », etc., « que la bouche de D.ieu a parlé » : c'est-à-dire qu'il y aura une révélation de la parole supérieure telle qu'elle est au niveau de la « bouche même de Havaya », où la parole est unie à Son essence et à Son être, béni soit-Il ; cette révélation se manifestera ainsi ici-bas, et « toute chair verra ensemble » cette révélation.

ועי"ז יהיה גלוי אחדותו ית' שבעולם האצי' גם למטה בעשייה כמ"ש ביום ההוא יהי' [יהיה] הוי' אחד ושמו אחד

Et par cela, Son unité, béni soit-Il, qui se trouve dans le Monde d'Atsilout (Émanation), sera révélée également ici-bas, dans Assiya ; comme il est écrit : « En ce jour-là, D.ieu sera Un et Son Nom sera Un ».

(ועמ"ש בזה סד"ה למנצח על השמינית). לכן אז א"צ [אין צריך / אינו צריך] לבחי' די נהרות הנ"ל שהשפע בא מהם בבחי' ומשם יפרד.

(Et voir ce qui est écrit à ce sujet à la fin du discours qui commence par « Au chef des chantres, sur la Sheminit ».) Il n'y aura donc alors pas besoin du niveau des quatre fleuves mentionnés plus haut, d'où provient le flux selon la modalité de « Et de là il se divise » ;

אלא יהי' [יהיה] גילוי והמשכת הנהר היוצא מעדן ממש מה שלמעלה מבחי' ומשם יפרד. וזהו והחרים הי' את לשון ים מצרים ות"י [ותרגום יונתן] ויבש כו'.

mais il y aura une révélation et un déversement du fleuve qui sort d'Eden même, au-dessus du niveau de « Et de là il se divise ». C'est là le sens de « D.ieu détruira la langue de la mer d'Égypte », que le Targum Yonasan rend par « et Il l'asséchera », etc.

19 ולא עוד אלא והניף ידו על הנהר היינו הנהר היוצא מעדן ממש קודם בחי' ומשם יפרד כו' והכהו לשבעה נחלים וכמש"ל [וכמה שכתוב לעיל].

Et non seulement cela, mais « Il agitera Sa main au-dessus du fleuve », c'est-à-dire le fleuve qui sort de l'Éden même, avant le niveau de « et de là il se divise », etc., « et Il le frappera pour en faire sept torrents », comme expliqué plus haut.

אך עוד י"ל [יש לומר] המכוון כי ז' נחלים הם ז"ת [ז' תחתונות] היינו המדות והדבור שבהם ועל ידם נמשך השפע והנהר הוא בינה שלמעלה מהמדות, והוא ענין שער החמשים דבינה שאינו מושג כלל.

Mais on peut encore dire que l'intention est que les sept torrents sont les sept [Séfirot] inférieures, c'est-à-dire les attributs émotionnels (midot) et la parole qui est en eux, par lesquels le flux est attiré vers le bas ; le fleuve, lui, est Bina (compréhension), qui est au-dessus des attributs émotionnels ; et cela correspond à la cinquantième Porte de Bina, qui n'est absolument pas saisissable.

20 והמדות והדבור מקבלים משם רק הארה בעלמא כנודע מענין מי ברא אלה כו' ועמ"ש מזה ע"פ אלה פקודי המשכן משכן העדות.

Et les attributs émotionnels et la parole ne reçoivent de là qu'un simple rayonnement, comme on le sait à propos de « Qui a créé ceux-ci », etc. ; voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet sur le verset « Voici les comptes du Michkan, le Michkan du Témoignage ».

ולע"ל [ולעתיד לבוא] נאמר והכהו לשבעה נחלים היינו שאותו האור המאיר בבחי' הנהר עצמו יומשך ויתגלה בבחי' ז"ת [ז' תחתונות] שהם המדות והדבור המאירים ומתגלים בבי"ע כו'

Et, au sujet du Temps futur, il est dit : « Il le frappera en sept cours d'eau » ; cela signifie que la lumière même qui brille au niveau du fleuve lui-même sera attirée vers le bas et révélée au niveau des sept inférieures [Séfirot], qui sont les attributs émotionnels et la parole, lesquels brillent et se révèlent dans Béria, Yetsira et Assiya, etc.

(ועי' [ועיין] מזה בזח"א [בזהר חלק א] בראשית דנ"ב ע"א). וזהו ענין ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים כו'.

(Voyez à ce sujet le Zohar, partie I, Bereishis, folio 52a.) Tel est le sens de « La terre sera remplie de la connaissance de D.ieu, comme les eaux recouvrent la mer », etc.

(ועיין עוד מענין והחרים ה' את לשון ים מצרים ברבות ריש קהלת ע"פ הבל הבלים אמר קהלת):

(Voyez encore, à propos de « D.ieu détruira la langue de la mer d'Égypte », [Midrash] Rabbah, au début de Koheles, sur le verset « Vanité des vanités, dit Koheles ».)

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/tzav/12/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak